

ÚVODNÁ STRANA PROJEKTOVÉHO DOKUMENTU

1. Partnerská krajina, miesto realizácie projektu: Kosovo		2. Projektové číslo: SAMRS/2015/ZB2/1/6	
3. Názov projektu: Slovenský fond pre verejnú politiku na Balkáne: aktívna občianska spoločnosť v severnom Kosove (<i>Active Civil Society: Slovak - Balkan Public Policy Fund in Northern Kosovo</i>)			
4. Sektorová priorita: Budovanie občianskej spoločnosti a spolupráca vládneho a mimovládneho sektora s osobitným zameraním na budovanie kapacít mimovládnych organizácií v kosovsko-srbských a ďalších menšinových komunitách.		5. CRS kód (5 miestny): 15150	
6. Predpokladaný dátum začiatku: 1. 4. 2016		7. Predpokladaný dátum ukončenia: 15. 7. 2017	
8. Požadovaná dotácia z ODA (EUR): € 80 378		9. Celkové spolufinancovanie žiadateľa (EUR): € 8 940	
10. Partnerská organizácia v krajine prijímateľa (meno, adresa, kontakty): NGO AKTIV Miodrag Milicević – Riaditeľ: miodrag.milicevic@ngoaktiv.org Čika Jovina 3, North City II/6, Mitrovica, Kosovo E - mail: office@ngoaktiv.org ; www.ngoaktiv.org tel: +381 65 5572190			
11. Stručná charakteristika projektu (max. 250 slov): Celkovým cieľom projektu je prispieť k podpore demokratizačných a reformných procesov v severnom Kosove cez podporu občianskej spoločnosti a zdieľanie slovenských skúseností v oblasti participatívnej demokracie. Chýbajúca schopnosť kosovsko-srbských organizácií občianskej spoločnosti stať sa zodpovedným a kredibilným aktérom reformných socio-politických procesov, ako aj chýbajúce prepojenia s inštitúciami tak na lokálnej úrovni, ako aj v Prištine, sú faktorom, ktorý je prekážkou plnohodnotného vykonávania úloh, ktoré sú jadrom existencie občianskej spoločnosti. Projekt sa zameriava na zlepšenie uvedených schopností a zvýšenie relevancie a reprezentatívnosti občianskeho sektora v severných municipalitách Kosova, ako aj vo vzťahu ku kosovským inštitúciami v Prištine. Napĺňanie cieľov projektu bude realizované prostredníctvom programu budovania kapacít a zdieľania slovenských skúseností s kreovaním občianskeho sektora a jeho vzťahu s inštitúciami štátu. Tento program zahŕňa tréningy predstaviteľov občianskej spoločnosti, ktorí majú potenciál na analýzu a aktívne zapájanie sa do tvorby štátnych politík, ich podporu prostredníctvom malej grantovej schémy, podporu slovenských mentorov, študijné cesty na Slovensko, a networkingové a advokačné podujatia v Prištine. Projekt stavia na skúsenostiach z úspešného pôsobenia Slovenského fondu pre verejnú politiku na Balkáne. Partnerom projektu je NGO Aktiv so sídlom v Mitrovici a zameriava sa na budovanie kapacít občianskej spoločnosti v Kosove. Navrhovaný projekt reflektuje sektorovú prioritu budovanie OS a spolupráca vládneho a mimovládneho sektora s osobitným zameraním na budovanie kapacít mimovládnych organizácií v kosovsko-srbských a ďalších menšinových komunitách.			

1. ZHRNUTIE V SLOVENSKOM A ANGLICKOM JAZYKU (MAX. 2 STRANY)

Celkovým cieľom projektu je **prispiieť k posilneniu demokratizačných a reformných procesov prostredníctvom budovania občianskej spoločnosti v Kosove**. Projekt stavia na skúsenostiach z úspešného pôsobenia Slovenského fondu pre verejnú politiku na Balkáne. Špecifickým cieľom projektu je **Posilnenie občianskej spoločnosti v severnom Kosove a jej aktívna účasť na verejnej politike a reformných procesoch**.

Uvedené ciele sa budú realizovať prostredníctvom vzdelávacích aktivít, podpory analytickej činnosti, prepájania s občianskou spoločnosťou a inštitúciami v Prištine, a študijnými cestami na Slovensko. Spoločným a kľúčovým aspektom uvedených aktivít bude prenos slovenských tranzičných skúseností, z oblasti participácie na správe vecí verejných, resp. ich výmena s organizáciami a analytikmi severného Kosova. Kľúčovým prvkom napĺňania cieľov projektu je však prenos skúseností slovenských mimovládnych organizácií, think tankov a občianskej spoločnosti ako takej, zo spolupráce so štátnymi inštitúciami a samosprávou pri riešení konkrétnych politík a tematických problémov.

V rámci **grantového kola** (pod značkou nášho programu dlhodobej podpory analytickej komunity - Slovenského fondu pre verejnú politiku na Balkáne), bude udelená podpora štyrom projektom zameraným na vytvorenie konkrétneho návrhu v oblasti verejných politík a následných advokačných aktivít vo výške 20 000 EUR. Súčasťou podpory štyroch grantistov/organizácií budú aj študijné cesty na Slovensko, spojené so špecifickým vzdelávaním v konkrétnych témach záujmu a oblastiach pôsobenia daného grantistu/organizácie. Grantisti budú mať zároveň príležitosť **spolupracovať so slovenskými mentormi**, ktorí prenesú slovenskú skúsenosť z budovania aktívnej občianskej spoločnosti a pôsobenia v oblasti verejnej politiky.

V úvodnej časti realizácie projektov výskumu, analýzy a návrhov v oblasti verejnej politiky sa bude v Mitrovici konať **letná škola verejnej politiky**, otvorená tak podporeným grantistom ako aj ďalším zástupcom občianskej spoločnosti severného Kosova, pričom tri miesta budú rezervované aj pre zástupcov mimovládneho sektora z Prištiny. Letná škola tak bude nielen nástrojom zdieľania slovenského know-how, prostredníctvom slovenských lektorov, ale aj príležitosťou na výmenu skúseností s albánskymi – kosovskými organizáciami.

Počas následných **študijných ciest na Slovensko**, ktoré sa budú konať v polovici realizácie projektov financovaných v rámci individuálnych grantov, budú mať grantisti možnosť stretnúť sa so slovenskými odborníkmi, ktorí majú konkrétne skúsenosti s riešením otázok verejného záujmu. Zároveň sa grantisti zúčastnia medzinárodnej konferencie zaoberajúcej sa demokratizačnými i tranzičnými procesmi.

Skúsenosti a vedomosti získané prostredníctvom predchádzajúcich aktivít budú grantisti aplikovať počas **advokačných a osvetových aktivít**, zameraných na prezentáciu konkrétnych odporúčaní k politikám na miestnej alebo na úrovni vlády v Prištine.

Dopad advokačných aktivít, ako i ich priebeh bude posilnený realizáciou **networkingového podujatia v Prištine**, ktoré bude zamerané na: 1. prezentáciu projektov a navrhovaných riešení, 2. získavanie ďalších kontaktov s „prištinskými“ organizáciami, ako aj inštitúciami a donormi prítomnými v Kosove, 3. zviditeľnenie aktivít slovenských organizácií a slovenskej oficiálnej rozvojovej spolupráce v Kosove.

Výstupy projektu budú sprístupnené na webstránke žiadateľa, partnera projektu.

Výsledkami projektu 1. Zintenzívnené prepojenie medzi municipalitami severného Kosova a inštitúciami v Prištine a občianskou spoločnosťou, a senzitivizácia inštitúcií, ako aj donorov na problémy kosovsko-srbských komunít; 2. Posilnenie kapacít občianskej spoločnosti za účelom efektívnej účasti na tvorbe verejnej politiky, ako i zintenzívnenie tejto účasti; 3. Prenos slovenských skúseností v oblasti účasti občianskej spoločnosti na verejnej politike;

Partnerom projektu je **NGO Aktiv so sídlom v Mitrovici**, organizácia, ktorá sa zameriava sa na budovanie kapacít občianskej spoločnosti v Kosove. Navrhovaný projekt reflektuje sektorovú prioritu budovanie občianskej spoločnosti a spolupráca vládneho a mimovládneho sektora s osobitným zameraním na budovanie kapacít mimovládnych organizácií v kosovsko-srbských a ďalších menšinových komunitách.

The overall objective of the project is to contribute to support of democratization process in northern Kosovo through support to the civil society in Kosovo. The project builds on the experience of successful grant mechanism, the Slovak Balkan Public Policy Fund.

The specific objectives of the project is to build capacities of the civil society in North Kosovo and promote their engagement in public policy making. One of the key factors of the project is the transfer of experience of Slovak civil society from cooperating with local and national government in solving concrete themes and contributing to creation of policies.

A variety of activities will be implemented in order to achieve the above objectives. A re-granting scheme run by the applicant - the Slovak Balkan Public Policy Fund - will be used to support 4 analytical projects on specific themes, resulting in public policy papers.

The capacity building needs of the target group of the project will be addressed through the summer school on public policy - a training sessions for the grantees, and other members of the north – Kosovo civil society will introduce them to effective forms of civic participation in matters of public interest. Furthermore, the grantees will have the opportunity to cooperate with Slovak mentors who will share their experience in building an active civil society, engaged in public policy making processes.

To strengthen the element of transfer of transitional experience, study visits to Slovakia will be organized for individual grantees, focused on meeting with civil society partners, as well relevant institutions. The grantees will also take part in the applicant's annual conference event focused on transition and democracy.

As a result of the small grants, public policy papers with concrete policy recommendations will be produced. These will be followed by advocacy and awareness raising activities in north Kosovo and in Prishtina.

In order to strengthen the advocacy angle of the project, a networking event will be organized in Prishtina with the following goals: 1. To present the projects and the policy recommendations; 2. To contribute to networking of the grantees with the institutions in Prishtina, as well as the civil society and donors; 3. To increase the visibility of the Slovak presence in Kosovo.

Project outputs will be available on the website of the applicant, project partner as well as the grantees and other partners.

Completing project activities described below will result 1. Enhanced dialogue between northern Kosovo civil society and municipalities, as well as Prishtina institutions and sensitization of these institutions and the donor community on the key problems of the Serbian communities in Kosovo; 2. Strengthened capacity of civil society to effectively participate in policy making, and increased participation; 3. Transfer of Slovak civil society experience in participating on public policy making.

The project partner is NGOs Aktiv headquartered in Mitrovica, a non-governmental organization which focuses on capacity building of civil society in Kosovo. The proposed project reflects the sectoral priorities of development of civil society and cooperation of the government and nongovernmental sector with particular focus on capacity building of NGOs in Kosovo and Serb or other minority communities.

2. ANALÝZA PROBLÉMOV A ZDÔVODNENIE PROJEKTU (MAX. 3 STRANY)

2. 1. Identifikácia problémov a analýza potrieb

Takmer dve desaťročia čelí severná časť Kosova spoločensko-politickej a ekonomickej nestabilite. Predošlé konflikty a ich socioekonomické a politické implikácie v regióne majú veľmi negatívny dopad na spoločnosť ako celok, vrátane občianskej spoločnosti.

Dlhodobá frustrácia zo závislosti na externých faktoroch spôsobili, že pocit stotožnenia sa s otázkami správy vecí verejných a motivácia ľudí na nej participovať sú extrémne nízke. Priamym dôsledkom tohto faktu je skutočnosť, že hlas občanov v otázkach správy vecí verejného záujmu sa uplatňuje takmer výlučne cez účasť na voľbách, či už miestnych alebo parlamentných. Navyše, tretí sektor doposiaľ nebol schopný vecne a v dostatočnej miere formulovať potreby spoločnosti.

Mimovládne organizácie v severnom Kosove uviazli medzi dvoma vládami a množstvom medzinárodných aktérov s vlastným programom a záujmami. Pôsobia teda v extrémne náročnom a nestabilnom prostredí, kde zvädzajú boj o udržateľnosť svojich činností a akcií, ktoré komunita oceňuje len zriedka. Nedostatočne fungujúci sektor občianskej spoločnosti, predstavuje skutočne veľké výzvy pre celkový rozvoj spoločnosti. Napriek tomu, že existuje značné množstvo organizácií občianskej spoločnosti, ktoré operujú na severe Kosova, motivácia a skutočná prevádzkyschopnosť väčšiny z nich sú často prinajmenšom diskutabilné.

Podľa Kosovo Civil Society Foundation, bolo v roku 2013 v Kosove registrovaných viac než 700 organizácií občianskej spoločnosti pričom sa predpokladá, že menej ako 10% z nich je stále aktívnych. Toto číslo však nemusí obsahovať časť mimovládnych organizácií pôsobiacich v severnom Kosove, nakoľko mnohé z nich sú registrované iba pod srbským registračným systémom (mnohé z tých, ktoré pôsobia v severnom Kosove majú srbskú aj kosovskú registráciu). Správny úrad (reprezentujúci vládu Kosova) v severnom Kosove nemá v súčasnosti žiadny systém pre sledovanie aktivít mimovládnych organizácií v oblasti severných obcí.

V severnom Kosove je fungovanie občianskej spoločnosti a spolupráca s inštitúciami na miestnej úrovni silne ovplyvnená politickou situáciou a právnym a mocenským vákuom existujúcim v tejto oblasti. De facto municipality fungujúce v severných obciach neboli doposiaľ ochotné podniknúť žiadne kroky mimo rámec bežnej činnosti, vzhľadom na nejasné rozdelenie kompetencií a úloh rôznych vládnych subjektov na miestnej úrovni a na úrovni autorít s právomocami delegovanými prištinskou vládou. Tento fakt do veľkej miery limitoval akúkoľvek spoluprácu miestnych a regionálnych vlád a organizácií občianskej spoločnosti.

Čo sa týka spolupráce organizácií občianskej spoločnosti a Kosovskej vlády v Prištine, v roku 2013 bolo podpísané Memorandum of Understanding a vypracovaná stratégia spolupráce na roky 2013-2017. Stratégia sa venuje najmä problematike procesov verejnej konzultácie, teda zapájaniu občianskej spoločnosti do tvorby zákonov. Verejné konzultácie boli v Kosove problémom už od roku 2008. Z pohľadu mimovládnych organizácií zo severných municipalít, jedným z kľúčových problémov v tomto procese sú neexistujúce preklady návrhov právnych predpisov do srbského jazyka, čo im bráni zúčastňovať sa konzultácií. V rámci stratégie bola zriadená pracovná skupina, ktorá má prísť s návrhom zákona, ktorý by mal riešiť uvedené nedostatky. Niekoľko mimovládnych organizácií zo severných municipalít je zapojených do činnosti pracovnej skupiny, zatiaľ čo mnoho ďalších nemá žiadne informácie ani vedomosti o tomto procese.

Pokiaľ ide o spoluprácu medzi organizáciami "severnej" ("srbskej") a "Prištinskej" ("albánskej"), občianskej spoločnosti v Kosove, hrá kľúčovú úlohu pretrvávajúci politický antagonizmus občanov oboch častí krajiny. Jedným z hlavných dôvodov takmer neexistujúcich kontaktov medzi komunitami je strach zo

strany "severných" organizácií pred tým, aby boli vnímaní ako „kolaboranti“ s ústrednou vládou Kosova, k čo by mohlo vyvolať negatívne reakcie vo vzťahu s miestnou populáciou a politickou reprezentáciou v severnom Kosove. Napriek uvedenému sa prvé príklady spolupráce predsa objavujú. Naša partnerská organizácia zo "severu" má viaceré aktívne kontakty s občianskou spoločnosťou v Prištine, a realizujú spoločne niekoľko malých pilotných aktivít, napríklad v oblasti prepájania občanov aktívnych v malom podnikaní.

V blízkej budúcnosti očakávame príležitosť a posun v niektorých z uvedených problémoch, vzhľadom na to, že v auguste 2015 bola uzavretá dohoda o vzniku Asociácie municipalít so Srbskou väčšinou v Kosove. Implementácia jednotlivých krokov dohody bude iste zdĺhavá a náročná, a normalizácia vzťahov medzi jednotlivými komunitami v krajine bude projektom na dlhé obdobie. Avšak postupné sprehľadnenie systému inštitúcií v severnom Kosove a potenciálne otvára cestu k rozvoju regiónu a prináša príležitosť na kontakt organizácií zo severných municipalít s vládou v Prištine. Projekt preto predpokladá aj prepájanie občianskej spoločnosti zo severu a MVO pôsobiacich v Prištine, pomocou zdieľania skúseností s účasťou na verejnej politike.

Chýbajúce prepojenia s inštitúciami tak na lokálnej úrovni, ako aj v Prištine, sú faktorom, ktorý je prekážkou plnohodnotného vykonávania úloh, ktoré sú jadrom existencie občianskej spoločnosti. K problematike prispieva i chýbajúca schopnosť kosovsko-srbských organizácií občianskej spoločnosti stať sa zodpovedným a dôveryhodným aktérom reformných socio-politických procesov.

Prístup donorov sa v posledných rokoch obmedzoval najmä na projekty budovania organizačných kapacít neštátnych aktérov na základnej úrovni. Spolu s projektovými partnermi a prostredníctvom prieskumov sme dospeli k záveru, že tento druh podpory tretieho sektora je momentálne vyčerpaný a potrebné sú intervencie na systematickej úrovni. Projekt sa preto zameriava na zlepšenie schopnosti organizácií zapájať sa do tvorby verejných politík a zvýšenie relevancie a reprezentatívnosti občianskeho sektora v severných municipalitách Kosova, i vo vzťahu ku kosovským inštitúciám v Prištine.

Žiadateľ sa svojich projektoch verejnej politiky alebo budovania kapacít občianskej spoločnosti dlhodobo zameriava na podporu generácie mladých angažovaných analytikov, aktivistov, akademikov, novinárov ale i jednotlivcov. Podľa našich doterajších skúseností v regióne predpokladáme, že aj v severnom Kosove existuje veľký potenciál nachádzajúci sa medzi mladou generáciou analytikov a organizácií, ktorá by mohla priniesť potrebnú zmenu. Vzhľadom k tomu, že mladá generácia občianskej spoločnosti predstavuje rozhodujúci prvok v transformácii spoločnosti, prirodzený dopyt spoločnosti si vyžaduje ich včasné zapojenie do participácie na veciach verejného záujmu.

Primárnou cieľovou skupinou v navrhovanej intervencii projektu sú organizácie a aktivisti žijúci v severnej časti Kosova, ktorí sa venujú konkrétnym témam a politikám a majú potenciál, záujem a motiváciu zapájať sa to rozhodovacích procesov na úrovni štátu.

Okrem účastníkov priamo zapojených do projektu je možné identifikovať aj množstvo nepriamych prijímateľov, napríklad občianska spoločnosť v severnom Kosove, ktorá sa môže nechať inšpirovať pozitívnym príkladom, využívajúc tak multiplikačný efekt, ako aj zástupcovia orgánov verejnej správy, ktorí dostanú neoceniteľné podnety od občanov a nakoniec spoločnosť ako celok.

2.2. Relevantné štúdie, prieskumy žiadateľa/partnera a komplementárne projekty

Žiadateľ je v regióne severného Kosova prítomný prostredníctvom projektu zameraného na podporu občianskej spoločnosti, a jej participácie na riešení sociálnych problémov na lokálnej úrovni. Prostredníctvom podpory menších projektov komunitného charakteru a budovania kapacít aktérov občianskej spoločnosti, ako aj ich uvádzania do problematiky advokačných aktivít a nastavenia dialógu s

miestnou správou, získava žiadateľ najaktuálnejšie a najrelevantnejšie informácie o ich potrebách. Pri príprave projektu žiadateľ zohľadnil skúsenosti s realizáciou aktivít a priebežné "lessons learned".

Navyše, pred prípravou tohto projektu, ktorý je nadstavbou doterajších aktivít žiadateľa a posunom ku sofistikovanejšej podpore občianskeho sektora v regióne, vykonal žiadateľ dôkladný prieskum/štúdiu v oblasti potrieb občianskej spoločnosti v severnom Kosove, ako aj organizácií pôsobiacich v Prištine, pod názvom *Needs assessment study for implementation of the Slovak-Balkan Public Policy Fond in (Northern) Kosovo*. Uvedená štúdia zmapovala tak problémy a potreby cieľovej skupiny, ako i aktivity, programy a zameranie ich podpory zo strany iných medzinárodných aktérov a donorov.

Výsledky štúdie boli základom pre formulovanie analýzy potrieb a problémov, uvedených v bode 2.1. Všetky informácie boli zozbierané a verifikované osobnými návštevami v regióne, ako aj návštevami zástupcov tretieho sektora na Slovensku, a otvorili témy a možnosti ďalšieho pôsobenia v regióne.

Lokálny partner žiadateľa v minulosti vypracoval štúdie *Empowering civil society organisations in Kosovo to become effective contributors to security policy and decision-making processes* a *Strengthening the community mobilization potential of CSO organization in Northern Kosovo*. Ich cieľom bolo zhrnúť rozsah pôsobnosti mimovládnych organizácií v municipalitách na severe Kosova (severná Mitrovica, Zubin Potok, Zvečan, Leposavić), a tiež definovať medzery v jej fungovaní

Pri definovaní aktivít navrhovaných v tejto intervencii boli brané do úvahy aj programy iných donorov, EuropeAID – grantová schéma Civil Society Facility pre Kosovo, ktorú spravuje Delegácia EÚ v Kosove, s cieľom posilnenia občianskej spoločnosti a aktívnej účasti na rozhodovacích procesoch a tvorbe verejnej politiky na všetkých úrovniach vlády, a USAID - Community Action Initiative Program (CAIP), multisektorálny program, ktorý podporuje rozvoj komunít a infraštruktúry, posilňuje občiansku spoločnosť a zlepšuje hospodárske prostredie. Celkovým cieľom tohto trojročného programu je zlepšiť život v severnom Kosove a vo všetkých menšinových komunitách.

Projekt nadväzuje na iné aktivity lokálneho partnera. Partner implementuje projekty rozvoja občianskej spoločnosti a projekty na posilňovanie mobilizačného potenciálu MVO v severnom Kosove, ktoré majú za cieľ zvýšiť kapacity sektoru občianskej spoločnosti za účelom zlepšenia ich dosahu na komunity a schopnosti lobovať na politickej úrovni. Jeho skúsenosť s pôsobením v teréne a v oblasti podpory občianskej participácie (od roku 2011) a pozitívne skúsenosti z našej spolupráce, boli jedným z dôvodov pre pokračovanie funkčného partnerstva a spolupráce.

3. CIELE, VÝSLEDKY A AKTIVITY PROJEKTU (MAX. 10 STRÁN)

3.1. Celkový cieľ projektu

Celkový cieľom projektu je posilnenie demokratizačných procesov v severnom Kosove prostredníctvom budovania občianskej spoločnosti, pričom dôležitým prvkom pri napĺňaní tohto cieľa bude zdieľanie skúseností slovenskej občianskej spoločnosti z participatívnej demokracie.

Komplexná socio-politická situácia v Kosove, najmä nevyriešená otázka severného Kosova spôsobuje, že rámec na fungovanie občianskej spoločnosti je značne obmedzený a komplikovaný. Občianska spoločnosť v Kosove funguje v dualite, kde formálne organizované zoskupenia občianskej spoločnosti, najmä tie so sídlom v Prištine vykazujú dobrú úroveň inštitucionalizácie a organizovanosti, zatiaľ čo organizácie zo „severu“ v drvivej väčšine fungujú na komunitnej úrovni, a ich aktivity nemajú presahy na úrovni kreovania verejnej politiky. Neprehľadná situácia v oblasti kompetencií „miestnych“ a Kosovských decentralizovaných orgánov, dokonca často znemožňuje aj aktivity na miestnej úrovni.

Občianska angažovanosť je vo všeobecnosti nízka, hospodárske prostredie, s takmer polovicou populácie nezamestnaných, situácii nenapomáha. Tento jav je extrémne markantný v severnom Kosove, kde

občania sa stávajú apatickými voči angažovanosti sa na verejnosti. Prieskumy verejnej mienky poukazujú na nízku mieru dôvery občanov organizáciám, ktoré sa venujú advokačným a demokratizačným aktivitám.

Proces normalizácie vzťahov medzi Kosovskou vládou v Prištine a severnými municipalitami, ktorého zásady boli prijaté v roku 2013, vstúpil v roku 2015 do ďalšej fázy. Dohoda o vzniku Asociácie municipalít so Srbskou väčšinou v Kosove, s jasnejším vymedzením ich kompetencií má potenciál zmierniť neprehľadnú situáciu a existenciu de facto právneho vákuu na severe, a priniesť nový vietor aj medzi občanov severného Kosova.

Žiadateľ má ambíciu prispieť k demokratizácii v severnom Kosove prostredníctvom budovania kapacít občianskej spoločnosti a zdieľania slovenskej cesty v oblasti občianskej participácie na kreovaní verejnej politiky. Nazdávame sa, že okrem podpory občianskej spoločnosti v severnom Kosove na úrovni základného budovania kapacít a organizačnej konsolidácie, dozrel čas na sofistikovanejšie intervencie, ktoré umožnia občianskej spoločnosti plniť svoje základné a kľúčové úlohy. Témami našich aktivít a spolupráce s tretím sektorom v Kosove sú participatívna demokracia, integrácia, transparentnosť a zodpovednosť.

Predkladaný projekt nadväzuje na predchádzajúce pôsobenie Slovenského fondu pre verejnú politiku na Balkáne, ktorý, spolu so svojou pilotnou fázou pod názvom Slovensko-srbský fond pre verejnú politiku, doposiaľ podporil 40 projektov zameraných na zapojenie občianskej spoločnosti do tvorby verejnej politiky. Žiadateľ na základe skúseností z doterajšieho pôsobenia v Kosove mohol zhodnotiť, že v regióne existuje veľký záujem o podporu z radov občianskej spoločnosti, mimovládnych organizácií, think-tankov ale i jednotlivcov zaujímajúcich sa o nadviazanie aktívneho partnerského dialógu s vládou a inými orgánmi štátnej správy.

Z hľadiska cieľovej skupiny používame pre navrhovanú intervenciu používame najširšiu a najpoužívanejšiu definíciu občianskej spoločnosti, ktorá zahŕňa dobrovoľníctvo, neziskové organizácie, ktoré nie sú súčasťou štátu, zástupcov odborov a zamestnancov, organizácie zastupujúce sociálnych a ekonomických aktérov ako takých (napríklad spotrebiteľské spoločnosti), mimovládne organizácie (MVO) a komunitné organizácie ako napríklad „grassroot“ organizácie iniciované občanmi participujúcimi na miestnych aktivitách (napríklad mládežnícke a rodinné asociácie), náboženské komunity a médiá.

Ďalšími stakeholdermi projektu sú miestne orgány a inštitúcie v Prištine, mimovládne organizácie a think – tanky na severe Kosova a v Prištine, médiá, ale i slovenskí mentori, školitelia, inštitúcie, médiá a donorská komunita.

Beneficientom našich aktivít je najmä občan.

Objektívne overiteľné ukazovatele: monitoring kosovských médií počas realizácie projektu (zabezpečuje partner); Komunikačné výstupy MVO, centrálnej a miestnej štátnej správy a samosprávy v Kosove k vybraným politikám

Zdroje overenia informácií: Počet citátov, verejných podujatí, zapojených stakeholderov; Referencie v lokálnych médiách a internetové odkazy

3.2. Špecifické ciele projektu

1. Posilnená občianska spoločnosť v severnom Kosove a jej aktívna účasť na verejnej politike a reformných procesoch

Ako bolo uvedené vyššie, občianska spoločnosť v severnom Kosove čelí mnohým problémom, od apatie občanov po absenciu jasného a vykonávateľného právneho rámca regiónu. Potreba právnej a politickej

reformy, ktorá by uľahčila registráciu a fungovanie organizácií občianskej spoločnosti, je taktiež prítomná. Zároveň región ako taký čelí závažným socio-politickým problémom, ako sú vysoká nezamestnanosť, nedostatočne rozvinutý priemysel a infraštruktúra, znečistené životné prostredie, korupcia, nefungujúci systém sociálneho a zdravotného zabezpečenia, nefungujúce súdy, a podobne.

Špecifický cieľ navrhovanej intervencie má preto dva komponenty: prvým a bezprostredným cieľom je faktické zlepšenie problémov, ktoré grantisti identifikujú ako potrebné. Tu ide o konkrétnu, hmotnú zmenu vo vybranej oblasti, prostredníctvom analýzy súčasného stavu, platnej legislatívy a návrhu na zmenu oboch elementov. Druhým cieľom je zmena v nastavení zmýšľania účastníkov projektu a zástupcovia organizácií občianskej spoločnosti, ktorí majú potenciál stať sa budúcimi lídrami spoločnosti. Zdravá občianska spoločnosť je predovšetkým aktívna a zodpovedná. Verejná politika vo svojej šírke má mnoho podôb a práve cieľová skupina projektu bude vedená k tomu, aby bola schopná reagovať na ktorýkoľvek podnet a fázu politického cyklu. Preto budú podporení grantisti, ktorí majú potenciál rozoznať príležitosť na riešenie konkrétneho problému, identifikovať zainteresované skupiny aktérov a navrhnúť realistické kroky na odstránenie problému.

Z našich prieskumov vyplýva, že najväčší záujem by mohol byť o témy ako sú práva menšín, posilnenie vzdelávania a zamestnanosti mladých, miestne politiky ochrany práv zraniteľných sociálnych skupín, transparentnosť a politická zodpovednosť, dobrá správa vecí verejných, životné prostredie.

Pridanou hodnotou projektu bude aj efekt prepájania občianskej spoločnosti zo severu a MVO pôsobiacich v Prištine, pomocou zdieľania skúseností s účasťou na verejnej politike.

Jedným z najdôležitejších elementov pri napĺňaní cieľov projektu je budovanie kapacít mimovládnych organizácií mimovládnych organizácií severného Kosova v oblasti demokratickej participácie a verejnej politiky.

Organizácie občianskej spoločnosti majú zásadnú úlohu pri posilňovaní politickej zodpovednosti, prehlbovaní porozumenia, zapájania a podpory demokratickým reformám a tým, ktoré súvisia s rekongiliáciou konfliktami rozdelenej spoločnosti. Túto zásadnú úlohu však môžu zastávať len v prípade, že disponujú kapacitami na jej výkon. V prípade organizácií severného Kosova je podľa našich prieskumov stále prítomná potreba tieto kapacity posilňovať.

Prístup donorov sa v posledných rokoch obmedzoval najmä na projekty budovania organizačných kapacít neštátnych aktérov na základnej úrovni. Spolu s projektovými partnermi a prostredníctvom prieskumov sme dospeli k záveru, že tento druh podpory tretieho sektora je momentálne vyčerpaný a potrebné sú intervencie na systematickej úrovni. Projekt sa preto zameriava na zlepšenie schopnosti organizácií zapájať sa do tvorby verejných politík a zvýšenie relevancie a reprezentatívности občianskeho sektora v severných municipalitách Kosova, i vo vzťahu ku kosovským inštitúciám v Prištine.

Budovanie kapacít mimovládnych organizácií preto považujeme za prioritu pri ozdravovaní verejného priestoru Kosova a za dlhodobu udržateľnú intervenciu, ktorá v posilní demokraciu a stabilizuje občiansku interakciu. Zo slovenskej skúsenosti je zrejmé, že mimovládne organizácie často krát suplovali verejné služby štátu, ktorý nemal počas tranzície dostatočný potenciál riešiť sociálne a politické aspekty občianstva na Slovensku. Vychádzajúc z tejto skúsenosti sme presvedčení o opodstatnení tohto typu intervencie v Kosove.

Posledným z kľúčových prvkov projektu je prenos skúseností slovenských mimovládnych organizácií, think - tankov a občianskej spoločnosti ako takej zo spolupráce so štátnymi inštitúciami a samosprávou pri riešení konkrétnych politík a tematických problémov.

Nutnosť transformovať hospodárstvo, právny rámec a ostatné časti spoločnosti na Slovensku sa v polovici 90-tych rokov na sa pretavili do reforiem realizovaných vládami SR. Občania Slovenska, rovnako ako aj občania iných nových členských krajín EÚ, môžu v dnešnej profitovať zo zavedenia demokratických štandardov do správy krajiny.

Jedným zo základných demokratických princípov je aktívny vzťah jednotlivých zložiek spoločnosti a decentralizácia tohto dialógu. Štát musí komunikovať s občanmi prostredníctvom svojich orgánov a mimovládne organizácie sa musia naučiť s týmito orgánmi spolupracovať. Príspevok občianskej spoločnosti v procese transformácie bol a doposiaľ je jedným zo zásadných míľnikov v riadení vecí verejných na Slovensku a tento know-how chceme zdieľať a porovnať so skúsenosťami partnerov zo (severného) Kosova, prostredníctvom zapojených aktivistov a mimovládnych organizácií.

S týmto cieľom budeme na Slovensko pozývať kosovských aktivistov, ktorí budú mať možnosť oboznámiť sa so *slovenskou* skúsenosťou, tak na strane občianskej spoločnosti, ako aj na strane *inštitúcií* štátu a zvážiť jej prípadné aplikovanie vo vlastnom, regionálnom kontexte. Slovenskí mentori z radov občianskej spoločnosti, expertov, a pod. poskytnú poradenstvo a konzultácie jednotlivých projektov, a na základe svojich skúseností odporučia následné advokačné *aktivity*.

Indikátory a zdroje overenia:

- 15 zástupcov občianskej spoločnosti za zúčastní letnej školy verejnej politiky
- 4 analytické projekty podporené v rámci grantovej schémy, súčasťou ktorej sú aj praktické príklady intervencií verejnej politiky
- Občianska spoločnosť v 4 municipalitách severného Kosova oslovená za účelom zapojenia sa do programu, 4 projekty analýzy a odporúčaní v oblasti verejnej politiky podporené.
- Advokačné aktivity realizované každým z grantistov, stretnutia s miestnou a „prištinskou vládou“, MVO a inými zainteresovanými stakeholdermi, networkingové podujatie v Prištine.
- 4 cesty na Slovensko a 4 pridelení mentori zo Slovenska
- 3 slovenskí lektori sa budú podieľať na letnej škole verejnej politiky
- Grantové zmluvy, prezenčné listiny, agenda školenia, agenda študijných ciest, webové stránky partnera a portálov pre občiansku spoločnosť, zoznam primárnych a sekundárnych mediálnych výstupov, správy z realizácie projektov a zápisy zo stretnutí, správy z ciest predložené grantistami, zmluvy s mentormi a ich výkazy práce, správa z letnej školy

3.3. Výsledky projektu a indikátory

1.1 Zintenzívnené prepojenie a sieťovanie medzi municipalitami severného Kosova a inštitúciami v Prištine a občianskou spoločnosťou.

Fungujúce prepojenie medzi občianskou spoločnosťou a predstaviteľmi municipalít severnej Mitrovice, Zubin Potoku, Zvečanu a *inštitúciami* v Prištine bude iniciované projektovými partnermi na základe úvodnej cesty do severného Kosova, ale najmä ako výsledok realizácie projektov malej grantovej schémy, výsledných „policy papers“ a advokačnou činnosťou s nimi spojenou. Ďalším prvkom prepojenia bude networkingové podujatie v Prištine, ktoré počíta s participáciou *predstaviteľov inštitúcií*, MVO, médií, *partnerských* organizácií *sídlacích* v Prištine, atď.

Neustálou komunikáciou lokálneho partnera s cieľovými skupinami, priebežnými monitorovacími cestami lokálneho partnera a facilitovaním vzájomných kontaktov počas celého trvania projektu bude tento výsledok taktiež posilnený.

Indikátory: Advokačné kampane (minimálne 8 výstupov) vyplývajúce z podporených projektov policy papers, 1 networkingový event v Prištine, za účasti aspoň 20 predstaviteľov inštitúcií, MVO, médií, partnerských organizácií sídliaich v Prištine

Zdroje overenia: Reporty advokačných a informačných aktivít – stretnutí, program networkingového podujatia, zoznam účastníkov, fotodokumentácia, mediálne odkazy, správy z ciest žiadateľa a lokálneho partnera

2.1 Posilnené kapacity občianskej spoločnosti v oblasti demokratickej participácie a aktívnej účasti na tvorbe verejnej politiky

V *podloženom* projekte by sme chceli priniesť *nadstavbu* tradičným tematickým okruhom vzdelávania občianskej spoločnosti v Kosove. Veľká väčšina aktivistov už absolvovala rôzne školenia zamerané na projektový manažment či organizačné zručnosti. Avšak miestna občianska spoločnosť potrebuje získať informácie o nástrojoch verejnej politiky, jej analýze, advokačných činnostiach a možnostiach zapojenia sa do rozhodovania o veciach verejných, ich rôznych formách tak, aby ich vedela využiť vo vzťahoch nastavených v severnom Kosove a vo vzťahoch s *inštitúciami* v Prištine. Školitelia zo Slovenska a Kosova, zabezpečia kvalitné školenia a kapacity účastníkov programu budú posilnené už samotným zapojením sa do výzvy na predkladanie žiadostí o podporu, lebo žiadatelia individuálnych grantov sa budú musieť zorganizovať do výskumných tímov a pripraviť projektovú dokumentáciu. Najdôležitejším prvkom z hľadiska budovania kapacít však bude samotná analýza verejných politík, príprava odporúčaní a následné advokačné aktivity, ktoré budú zároveň indikátorom zintenzívnenia účasti na verejnej politike.

Poukázaním na spôsob riešenia lokálnych i systémových problémov pri využívaní vhodných nástrojov občianskej participácie a komunikácie s miestnymi autoritami a štátnymi inštitúciami na Slovensku a predstavením príkladov dobrej praxe sa *zabezpečí prenos* slovenských skúseností v oblasti účasti občianskej spoločnosti na verejnej politike.

Slovenská občianska spoločnosť získavala cenné skúsenosti od pádu železnej opony, a v *súčasnosti* má široké *portfólio* skúseností tak s lokálnym, ako aj systémovým pôsobením na úrovni vytvárania politík a legislatívy štátu v *rôznych* oblastiach. Cenné budú informácie o vytváraní Grémia tretieho sektora a jeho pôsobenia v období silnejúceho tlaku autoritárskeho štátu na tretí sektor a o Občianska kampani OK'98, do ktorej sa od januára 1998 zapojili desiatky neziskových organizácií a stovky dobrovoľníkov. Relevantné budú tiež informácie o dosiahnutých výsledkoch intervencií verejnej politiky, aktuálnych advokačných kampaniach a šírení informácií pre širokú verejnosť.

Indikátory: 4 slovenskí mentori zapojených ako garanti prenosu slovenskej skúsenosti, 4 študijné cesty na Slovensko a stretnutia s aktérmi verejnej politiky, letná škola verejnej politiky v Kosove, 4 podporené projekty analýzy a odporúčaní verejnej politiky

Zdroje overenia: Zmluvy s mentormi, CV mentorov, výkazy práce mentorov, správy zo študijných ciest, žiadosti o podporu SBBPF, prezenčná listina, program letnej školy, CV školiteľov, evaluačné hárky od účastníkov letnej školy

3.4. Aktivity projektu a vstupy

V chronologickej nadväznosti:

1. Expertné raňajky severnom Kosove a monitorovacia cesta (1.1.)

Na úvod projektu zrealizuje žiadateľ cestu do Prištiny a severného Kosova, kde spolu s projektovým partnerom navštívi inštitúcie vyššieho vzdelávania, a organizácie občianskej spoločnosti, stretne sa s potenciálnymi grantistami, predstaviteľmi municipalít severného Kosova, ako aj s predstaviteľmi think - tankov, inštitúcií a organizácií sídlacimi v Prištine. Cieľom tejto aktivity je identifikácia potenciálnych grantistov, zvyšovanie povedomia inštitúcií o projekte, a networking potrebný pre úspešnú realizáciu aktivít. Zároveň sa počas tejto návštevy uskutoční podujatie Expert breakfast, ktorého cieľom bude promovať projekt a tranzičné skúsenosti Slovenska prostredníctvom diskusie so zástupcami občianskej spoločnosti.

Do tejto aktivity vstupujú svojimi expertnými príspevkami žiadateľ aj partner.

Vstupy: ľudské zdroje, logistika, administratíva, cestovné náklady, prenájom priestorov, komunikácia, expertíza

2. Vyhlásenie výzvy na zasielanie žiadostí o podporu z malej grantovej schémy- SBPPF (2.2.)

Výzva bude adresovaná zástupcom občianskej spoločnosti, odborníkom mimovládneho priestoru, publicistom, novinárom, doktorandom a odborníkom akademického alebo súkromného sektora, ktorí majú záujem riešiť lokálne problémy, resp. podieľať sa na rozhodovaní na úrovni vlády v Prištine.

Predbežný zoznam tém, o ktoré je v municipalitách severného Kosova, podľa nášho prieskumu záujem:

- práva menšín
- posilnenie vzdelávania a zamestnanosti mladých
- miestne politiky ochrany práv zraniteľných sociálnych skupín
- transparentnosť a politická zodpovednosť
- dobrá správa vecí verejných

Žiadateľ pri stanovovaní podmienok výzvy bude vychádzať zo svojich rozsiahlych skúseností s regrantovaním [Slovensko-srbský fond pre rozširovanie EÚ (2009), Bieloruský fond pre verejnú politiku (od 2006) Slovenský fond pre verejnú politiku na Balkáne (od roku 2011)]. Spolu s lokálnym partnerom spíše štatút grantového programu, v ktorom budú reflektované podmienky schvaľovania grantov pre žiadateľov s návrhom grantových zmlúv.

Prijímateľmi grantov musia byť rezidenti v severnom Kosove. Žiadosť o grant bude doplnená krátkym projektovým zámerom na 8 - 10 mesiacov, prehľadným rozpočtom a personálnou štruktúrou. Projekty budú obsahovať popis problému, analytického zámeru, stakeholderov a tiež konkrétnych advokačných aktivít po skončení analytickej fázy, na rozšírenie výsledkov štúdie a stimuláciu dialógu o danej téme.

Projekty, v anglickom jazyku, bude hodnotiť Hodnotiaca komisia. Bude založená v záujme podporiť tie najkvalitnejšie projektové žiadosti a zložená s piatich členov zo Slovenska a Kosova, prípadne iných krajín Západného Balkánu. V predbežne navrhovanom päťčlennom zložení komisie budú mať zastúpenie:

- Odborný garant žiadateľa
- Odborný garant NGO Aktiv
- Prizvaný expert (na základe odporúčania MZVaEZ SR)
- Prizvaný expert (expert pôsobiaci v oblasti verejnej politiky na Slovensku)
- Prizvaný expert (expert pôsobiaci v oblasti verejnej politiky v Kosove)

Členstvo v Hodnotiacej komisii bude vykonávané pro bono. Po prijatí žiadostí o podporu projektov vykoná miestny partner technickú kontrolu, ktorá zabezpečí, že na hodnotenie sa dostanú len tie návrhy, ktoré budú obsahovať kompletnú dokumentáciu. V prípade nedostatkov vyzve žiadateľa o doplnenie informácií, resp. odstránenie nedostatkov. Hodnotiaca komisia hodnotí všetkých uchádzačov o granty nezávisle a individuálne. Komisia vyhodnotí projekty do 4 týždňov od uzavretia výzvy.

Do tejto aktivity vstupujú svojimi expertnými príspevkami žiadateľ aj partner.

Vstupy: ľudské zdroje, administratíva, komunikácia

3. Realizácia letnej školy verejnej politiky pre grantistov SBPPF a zástupcov občianskej spoločnosti (2.3.)

V mesiacoch júl/august sa v Kosove uskutoční letná škola verejnej politiky v Kosove. Účastníkmi školenia budú podporení grantisti, ako aj ďalší záujemcovia a aktivisti zo severného Kosova, i z Prištiny. Letná škola bude prebiehať počas štyroch dní, všetky tréningové moduly budú vedené v anglickom jazyku. Letná škola sa uskutoční v Mitrovici, prípadne na inom, logisticky akceptovateľnom mieste medzi Prištinou a Mitrovicou. Jej cieľom bude okrem teoretického prenosu informácií o verejnej politike ako takej, jej nástrojoch, typoch analýzy a komunikácie so stakeholdermi, aj zdieľanie konkrétnych prípadov zo slovenskej praxe.

Letná škola bude dôležitým nástrojom na prenos slovenskej skúsenosti v oblasti tvorby a analýzy verejných politík, ako i participácie občianskeho sektora na rozhodovaní o veciach verejných, ako aj príležitosťou na porovnanie skúseností s občianskym sektorom pôsobiacim v Prištine.

Dôležitým aspektom bude aj sieťovanie, predpokladá sa účasť 15 aktívnych účastníkov. Predbežný program letnej školy je súčasťou prílohy.

Do tejto aktivity vstupujú svojimi expertnými príspevkami žiadateľ aj partner.

Vstupy: ľudské zdroje, logistika, administratíva, cestovné náklady, komunikácia, expertíza, prenájom priestorov

4. Mentorovanie slovenskými expertmi a supervízia grantistov (2.4.)

Počas implementácie projektov grantisti budú mať možnosť konzultovať priebeh implementácie malých grantov so slovenskými expertmi. Každý z grantistov bude musieť povinne konzultovať priebežne svoj projekt s prideleným expertom, avšak minimálne 3x počas realizácie projektu. Expert bude pridelený podľa predmetu záujmu grantistov a žiadateľ vynaloží maximálne úsilie o zabezpečenie spolupráce s najkvalifikovanejšími odborníkmi vo svojej oblasti.

Grantisti budú môcť využiť aj služby miestnych expertov, ktorí im poskytnú metodologické konzultácie, podľa potreby.

Tu je dôležitý príspevok žiadateľa a jeho znalosť občianskej spoločnosti na Slovensku, keďže cieľom je prenos slovenskej skúsenosti.

Vstupy: ľudské zdroje, administratíva, komunikácia, expertíza

5. Príprava a realizácia študijných ciest na Slovensko (2.5.)

Skúsenosti žiadateľa potvrdzujú, že študijné cesty na Slovensko sú nenahraditeľnou súčasťou odovzdávania a výmeny tranzičných skúseností. Rozhovory s tými grantistami, ktorí študijnú cestu absolvovali, totiž potvrdzujú, že prenos skúseností je autentickjší a lepšie pochopiteľný, pričom je umožnené získať väčší počet rozhovorov a osobných kontaktov.

Program študijných ciest je vytváraný na mieru konkrétnym grantistom a ich projektom, pozostávajú zo stretnutí s odborníkmi na danú tému, aktivistami, ktorí majú skúsenosti s advokačnou činnosťou, alebo sa podieľali na tvorbe politík štátu.

Študijné cesty zahŕňajú aj spoločnú aktivitu vo forme semináru/diskusného podujatia, a taktiež účasť na konferencii venujúcej sa demokracii, tranzičným procesom a rozvoju, ktorú každoročne realizuje žiadateľ. Témy semináru/ diskusného podujatia sú uvedené v prílohe.

Tu je dôležitý príspevok žiadateľa a jeho znalosť občianskej spoločnosti na Slovensku, keďže cieľom je prenos slovenskej skúsenosti.

Vstupy: ľudské zdroje, cestovné náklady, administratíva, komunikácia, expertíza

6. Príprava a realizácia networkingového podujatia v Prištine (1.2.)

Konečná prezentácia výsledkov projektov a diskusné podujatie na témy riešené v projektoch budú predstavené na networkingovom podujatí v Prištine. To združí zástupcov think - tankov a organizácií občianskej spoločnosti, ako aj predstaviteľov inštitúcií v Prištine a donorov prítomných v Kosove. Budú mať príležitosť predstaviť svoje analýzy politík, inovatívne spôsoby riešenia problémov, kanály komunikácie s miestnymi úradmi a úradmi v Prištine, nástroje komunikácie s verejnosťou.

Networkingové podujatie, bude, ako už názov napovedá, slúžiť najmä na prepojenie občianskej spoločnosti aktívnej v Prištine a organizácií zo severného Kosova môžu priťahovať záujem donorskej komunity. Tým sa zabezpečí finančná udržateľnosť malých projektov.

V tejto fáze je majorita vstupov na strane partnera, ktorý bude pripravovať networkingové podujatie po logistickej, ale i odbornej stránke. Žiadateľ sa podujatia zúčastní, a zabezpečí odbornú garanciu, ako aj prepojenie so zastúpením Slovenskej Republiky v Kosove.

Vstupy: ľudské zdroje, logistika, administratíva, cestovné náklady, komunikácia, expertíza, prenájom priestorov

7. Advokačné aktivity a stretnutia so stakeholdermi v severnom Kosove a Prištine (2.1.)

Na základe kontaktov získaných počas networkingového eventu, ako i na základe výskumu a vlastných informačných kanálov budú grantisti realizovať advokačné a osvetové aktivity, s cieľom stimulovať diskusiu na témy, ktorým sa venujú vo svojom výskume, a komunikovať závery analytických štúdií a odporúčania „policy papers“. Tieto aktivity budú súčasťou ich projektov, na ktoré získali podporu z predloženého projektu a pri ich dizajne, príprave a realizácii bude kľúčovou podpora od mentorov.

Žiadateľ a partner zabezpečia logistickú podporu pri príprave stretnutí.

Vstupy: ľudské zdroje, administratíva, komunikácia, expertíza

8. Záverečná evaluácia projektu

Zhodnotenie výsledkov projektu bude uskutočnené externým evaluátorom, v súčinnosti s internými kapacitami žiadateľa a partnera. Predpokladá vycestovanie do Kosova a municipalít severného Kosova, rozhovory s grantistami a zapojenými stakeholdermi, ako aj štúdium ďalších možností občianskej spoločnosti podieľať sa na tvorbe verejnej politiky v Kosove.

Žiadateľ a partner zabezpečia logistickú podporu pri príprave stretnutí, a formulácií cieľov evaluácie.

Vstupy: ľudské zdroje, administratíva, komunikácia, expertíza

3.5 . Predpoklady a Riziká a opatrenia na ich minimalizovanie

Popis rizika	Posúdenie		Plán na znižovanie rizika
	Pravdepodobnosť nízka/stredná/vysoká	Dopad [malý/stredný/závažný]	
Schopnosť grantistov správne identifikovať a získať prístup	stredná	závažný	Networkingové aktivity, kontinuálny mentoring a podpora slovenských expertov, lokálneho partnera.

k inštitúciám a stakeholderom, ktorí sú adresátmi advokačných aktivít a výsledkov malých grantov.			Komunikácia zámerov projektu voči odbornej verejnosti v Kosove.
Relatívne nízka miera kontroly nad grantistami, ktorí nemusia byť členmi formálne organizovanej mimovládnej organizácie.	stredná	závažný	Zavedenie prísnych pravidiel na výber grantistov Pravidelný monitoring lokálnym partnerom, žiadateľom a mentormi.
Zabezpečenie potrebnej vizibility projektov je spojené s rizikom, overeným praxou, že médiá nie sú veľmi naklonené venovať priestor regionálnym projektom. Vzniká tu závislosť na médiách, či budú ochotné venovať svoj priestor informovanosti o/propagácii výsledkov projektu. Média neprejavujú enormný záujem o účasť na podobných podujatiach, či o nich informovať.	vysoká	malý	Zintenzívnená komunikácia s médiami, zatraktívňovanie výstupov pre ne, zaujímavé témy jednotlivých grantov.

3. 6. Prierezové témy

Hlavné aktivity projektu sú svojou povahou zamerané na riešenie problémov, ktoré súvisia priamo s prierezovými témami. Zvyšovanie občianskej participácie na správe vecí verejných je nevyhnutným predpokladom účinnej demokratizácie. Dobrá správa vecí verejných bude prítomná v každom z podporených (analyticko/advokačných) projektov a jej podpora prostredníctvom angažovania občianskej spoločnosti je hlavnou témou celého programu budovania kapacít.

Cez prenos slovenskej skúsenosti spolupráce občianskej spoločnosti a inštitúcií štátu na centrálnej i lokálnej úrovni, prípadne súkromného sektora, sa podporí myšlienka občianskej účasti na vecí verejného záujmu ako aj komplexný, medzisektorový prístup k riešeniu verejných otázok.

Malá grantová schéma umožní, aby medzi prioritné problémy, ktorými sa budú podporení grantisti zaoberať, mohli byť zaradené prierezové témy, akými sú environmentálna problematika, boj proti diskriminácii na akomkoľvek základe a dobré spravovanie vecí verejných. Tieto otázky v severnom Kosove všeobecne patria medzi najpálčivejšie a je vysoká pravdepodobnosť, že každý z budúcich podporených projektov sa bude zaoberať niektorou z týchto tém. Prierezové témy budú zapojené aj v programe budovania kapacít, cieľovým výberom tém školení a prípadových štúdií.

Rodová rovnosť

Skúsenosť žiadateľa s realizáciou Slovenského fondu pre verejnú politiku na Balkáne, ako i obdobných programov v iných regiónoch dokazuje, že prostredie občianskej spoločnosti je nediskriminačné a rodovo vyvážené. Ženy tvoria 45 % hlavných alebo pomocných riešiteľov malých grantov. Pri realizácii všetkých aktivít žiadateľa a lokálneho partnera bude použitý maximálne nediskriminačný prístup, bez ohľadu na pohlavie, vierovyznanie, sexuálnu orientáciu a zdravotné postihnutie. Projekt bude cielene realizovaný tak, aby harmonizoval výraznú diverzitu prostredia v celom spektre zadaných cieľovej skupiny. Projekt súčasne prispieva k odstraňovaniu nerovností pre demograficky a geograficky znevýhodnené obce. Jedinou podmienkou účasti na projekte bude minimálne stredná úroveň znalosti anglického jazyka.

4. PERSONÁLNE KAPACITY PRE REALIZÁCIU PROJEKTU - PERSONÁLNA MATICA

5. PLÁN REALIZÁCIE A MONITORINGU PROJEKTU

5.1 Časový harmonogram projektu

Aktivita číslo a názov	4/16	5/16	6/16	7/16	8/16	9/16	10/16	11/16	12/16	1/17	2/17	3/17	4/17	5/17	6/17	7/17	Impl. subjekt
1. Príprava a úvodná cesta v severnom Kosove, Expert Breakfast																	Ž
2. Projektová výzva, výber a zazmluvnenia projektov																	Ž/P
3. Letná škola verejnej politiky																	Ž/P
4. Príprava a realizácia študijných ciest na Slovensko																	Ž/P
5. Mentorovanie slovenskými expertmi																	Ž
6. Networking event v Pristine																	Ž
7. Advokačné aktivity grantistov																	Ž/P
8. Evaluácia projektu																	Ž/P

Ž – Žiadateľ

P – Partner

5.2 Monitorovací plán

Monitorovacia cesta č.	Pozícia osoby, ktorá monitorovaciu cestu vykoná	Obdobie, v ktorom sa monitorovacia cesta má uskutočniť (predbežný plán)	Výsledky a ich indikátory, ktoré budú v rámci monitorovacej cesty hodnotené	Riziká, ktoré sa budú posudzovať	Zdroje overenia, dokumenty a zdroje, z ktorých budú čerpané informácie a údaje
1.	Projektový koordinátor žiadateľa	Júl/ August 2016	- Zvýšenie participácie občianskej spoločnosti na verejnej politike - Budovanie kapacít (4 granty, 15 účastníkov letnej školy verejnej politiky)	1.(Ne)dostatočná angažovanosť občianskej spoločnosti 2. (Ne)efektívna komunikácia s predstaviteľmi miestnej št. správy a samosprávy	Rozhovory s realizátormi grantov Rozhovory s miestnymi lídrami a predstaviteľmi komunitného života
1. (pozn.)	Mentori, projektový personál žiadateľa	August 2016 – Marec 2017	- Budovanie kapacít - Prenos slovenskej skúsenosti (konzultácie mentorov, 4 študijné cesta na Slovensko)	Relatívne nízka miera kontroly nad grantistami, ktorí nemusia byť členmi formálne organizovanej mimovládnej organizácie	Správy a výkazy mentorov, výsledné policy papers, správy z ciest
3.	Projektový koordinátor žiadateľa(v rámci projektovej aktivity – networkingové podujatie)	Apríl 2017	Senzitivizácia pozornosti donorského na problémy kosovsko- srbských komunít donorov za účasti aspoň 15 zástupcov donorov)	Schopnosť identifikovať a získať prístup k inštitúciám a stakeholderom, ktorí sú adresátmi advokačných aktivít .	Prezenčná listina Rozhovory s účastníkmi trhu mimovládok a spätná väzba od stakeholderov (cieľom je získať vyplnený dotazník na konci akcie)

Pozn. monitoring 2 sa bude uskutočňovať na Slovensku, teda bez potreby vycestovania do Kosova, vzhľadom na to, že mentormi budú primárne slovenskí experti.

6. VIZIBILITA A PR (MAX. ½ STRANY)

Cieľom komunikačnej stratégie je informovať širokú verejnosť o možnostiach a príležitostiach, ktoré v sebe nesie participácia na procesoch správy vecí verejných v severnej časti Kosova, ako aj príležitosti, ktoré sa otvárajú smerom k inštitúciám v Prištine. Vzhľadom na to, že v Kosove akákoľvek žiadaná zmena môže prísť len ukázaním dobrého príkladu a jeho aplikácie v bežnom živote, strategickým prístupom bude vyzdvihovanie pozitívnych príkladov zapájania do verejnej politiky a jeho kladného dopadu na celú komunitu. Cieľom bude odovzdávanie podprahových odkazov o výhodách proaktívneho občianskeho prístupu k riešeniu komunitných problémov. Zdôrazňovaná bude najmä občianska participácia, individuálna zodpovednosť. Vhodnou formou sa poukáže na reálnu šancu ovplyvniť vývoj vo svojej komunite, či už zapojením sa do prípravy legislatívnych návrhov, ich pozmeňovania alebo senzitivizovania spoločnosti za účelom vytvorenia spoločenského tlaku na stakeholderov.

Cieľovou skupinou je široká verejnosť, miestna správa, starostovia a ich úrady, úrady v Prištine, organizácie tretieho sektora, aktivisti, médiá, mikropodnikatelia, donorská komunita.

Základnými princípmi Komunikačnej stratégie SBPPF sú:

- Decentralizovanosť (o individuálnych projektoch informujú najmä grantisti, v prípade realizátorov grantov v severnom Kosove to bude osobná komunikácia a komunikácia s miestnymi lídrami)
- Efektívnosť (používaním vhodného jazyka pre danú cieľovú skupinu a správne identifikovanými nástrojmi, teda maloformátové kampane s prispôbenou mierou sofistikácie)
- Aktuálnosť (diskusiou o probléme sa vytvorí tlak, aby spoločnosť požadovala viac informácií k danej téme. Preto včasnosť informácií je nevyhnutná.)
- Transparentnosť

Žiadateľ bude využívať nasledovné komunikačné kanály a **nástroje**:

- Informovanie verejnosti prostredníctvom elektronických (web a sociálne siete) a printových médií
- Odborné okrúhle stoly a verejné podujatia organizované grantistami
- Výjazdy a priama komunikácia s občanmi
- Publikácia výsledkov výskumu
- Promovanie (výsledkov) podujatí

Za realizáciou komunikačnej stratégie bude zodpovedať projektový manažér žiadateľa, projektový manažér partnera, PR manažér, grantisti. Na vizibilitu a PR celého projektu, jeho aktivít a výstupov je alokovaných spolu 3600 €, ktoré bude manažovať lokálny partner. Tieto financie sú určené na promovanie výzvy SBPPF, komunikovanie výsledkov a podujatí projektu v Kosove. Komunikačná stratégia bude každých 6 mesiacov vyhodnocovaná a prípadne nové kanály a nástroje komunikácie budú nastavené.

7. FINANČNÉ INFORMÁCIE (MAX. 1 STRANA)

7.1. Rozpočet (komentár k rozpočtu)

Vzhľadom na žiadané štruktúrovanie rozpočtu projektu je potrebné vysvetliť zaeľovanie rozpočtových položiek do jednotlivých skupín položiek:

Výsledok 1. Zintenzívnené prepojenie medzi municipalitami severného Kosova a inštitúciami v Prištine a občianskou spoločnosťou, a senzitivizácia inštitúcií, ako aj donorov na problémy kosovsko-srbských komunít.

Aktivita 1.1. Expertné raňajky severnom Kosove a monitorovacia cesta

Miesto: Priština, Mitrovica

Účastníci: SK žiadateľ, KX Projekt partner, účastníci (10)

Aktivita 1.2. Príprava a realizácia networkingového podujatia v Prištine

Miesto: Priština

Účastníci: SK žiadateľ, KX projekt partner, účastníci (20), Experti (3)

Aktivita 1.1.3. Advokačné aktivity a stretnutia so stakeholdermi v severnom Kosove a Prištine (1.1.3).

Grantisti budú realizovať advokačné aktivity a stretnutia v Mitrovici a Prištine, rozpočet na ktoré je zahrnutý v malých grantoch

Výsledok 2. Posilnenie kapacít mladej generácie občianskej spoločnosti za účelom efektívnej účasti na tvorbe verejnej politiky, ako i jej zintenzívnenie

Aktivita 2.1.1. Vyhlásenie výzvy na zasielanie žiadostí o podporu z malej grantovej schémy- SBPPF

Náklady: PR aktivity, Granty – 4 aktivisti x 4000 EUR

Aktivita 2.1.2. Realizácia letnej školy verejnej politiky pre grantistov SBPPF a zástupcov občianskej spoločnosti

Miesto konania: Mitrovica

Trvanie 4 dni

Účastníci: 15 účastníkov (3 z Prištiny), 4 Experti, SK žiadateľ, KX projekt partner

Aktivita 3.1.1. Mentorovanie slovenskými expertmi a supervízia grantistov

Mentori: 4 SK a 4 KX mentori pre grantistov X 5 konzultácií

Aktivita 3.1.2. Príprava a realizácia študijných ciest na Slovensko

Miesto: Bratislava

Trvanie: tri dni, jeden deň seminár

Účastníci: grantosti, experti, žiadateľ

Záverečná evaluácia projektu

Miesto: Bratislava/Mitrovica/Priština

Účastníci: Expert, žiadateľ

8. UDRŽATEĽNOSŤ (MAX. 3 STRANY)

8.1. Finančná, inštitucionálna a manažérska udržateľnosť:

Udržateľnosť projektu vyplýva zo samej podstaty novej stratégie Slovenského fondu pre verejnú politiku na Balkáne. Fond podporuje občiansku participáciu na tvorbe verejnej politiky vo všetkých fázach jej cyklu. Či už vyvíjaním vplyvu na rozhodovanie o začatí riešenia danej situácie, definovaní problému, alebo počas tvorby kritérií na posudzovanie alternatív, stanovovania a následného vyhodnocovania alternatív, prijímania rozhodnutia, príprav akčného plánu, realizácie plánu, monitorovania, vyhodnocovania a následnej revízie danej sektorálnej politiky.

Štrukturálny dopad projektu bude možné indikovať po schválení individuálnych grantov. Až po rozhodnutí Hodnotiacej komisie bude možné uviesť, ako sa zlepši reálna situácia, prax alebo predpisy a pravidlá fungovania vo vybraných mestách Severného Kosova. Vzhľadom na doterajšiu históriu Slovenského fondu pre verejnú politiku na Balkáne je možné povedať, že každý individuálny projekt má za cieľ zlepšiť legislatívu v danej oblasti.

Od začiatku realizácie individuálnych projektov budú riešitelia vedení k tomu, aby rozmyšľali strategicky a pripravovali follow-up fázu. Je predpoklad, že medzinárodná donorská komunita po vzhliadnutí dosiahnutých výsledkov grantov bude mať záujem podporiť ďalšie fázy individuálnych projektov, prípadne nadviazať spoluprácu so žiadateľom, alebo partnerom, ako sa už niekoľko krát v minulosti stalo. Vzhľadom na širokospektrálne potreby Kosova pri budovaní inštitúcií, hospodárstva bez korupcie, občianskej spoločnosti a stabilizácii regiónu, medzinárodné spoločenstvo nepripravuje exit stratégiu. Naopak očakáva sa jeho silná prítomnosť v priestore, minimálne počas platnosti Strednodobej stratégie Oficiálnej zahraničnej spolupráce Slovenskej republiky. Finančná udržateľnosť malých projektov závisí od úspešnosti individuálnych grantistov Slovenského fondu pre verejnú politiku na Balkáne.

Slovenský fond pre verejnú politiku na Balkáne pôsobí, vrátane pilotnej fázy pod názvom Slovensko-srbský fond pre rozširovanie EÚ, od roku 2010. Jeho cieľom je podpora aktívnej účasti občianskej spoločnosti na tvorbe jednotlivých politík, zapájanie občanov do legislatívneho procesu prostredníctvom vytvorených právnych rámcov ako aj upovedomovanie širokej verejnosti o témach, ktoré sú predmetom verejnej politiky. Od začiatku svojho fungovania získal podporu Slovak Aid, Medzinárodného vyšehradského fondu a EuropeAid.

Ako úspešný príklad udržateľnosti projektu je možné uviesť konkrétny projekt podporený Slovenským fondom pre verejnú politiku na Balkáne "Od teórie kontroly priemyselného znečistenia k skutočnosti" (Občianske Združenie Front 21/42 (Macedónsko). Projekt sa sústreďoval na proces vydávania integrovaných povolení pre veľkých znečisťovateľov, operačné plány týkajúce sa vydaných povolení a ich monitorovanie a čo celkovo predstavuje realizácia týchto operačných plánov. Časť štúdie sa zameriavala

na zlepšovanie informovanosti verejnosti o vydávaní a monitorovaní spôsobu, akým sú tieto povolenia využité v praxi. Mimovládna organizácia Front 21/42 svojimi aktivitami upozornila na problematiku situáciu v sektore a podarilo sa im dosiahnuť konkrétne legislatívne úpravy tým, že ministerstvo do zmeny environmentálneho zákona zapracovalo nimi navrhované paragrafy a taktiež ministerstvo zrýchlilo proces udeľovania environmentálnych povolení. Autorka štúdie Alexandra Bujaroska sa zúčastnila aj študijnej cesty v Bruseli pre najlepších grantistov. Po jej stretnutí so zástupcami Európskej komisie ministerstvo životného prostredia v Macedónsku dostalo z Bruselu list, ktorý sa týkal procesu udeľovania environmentálnych povolení. Ten podnietil aktívnejší prístup macedónskych úradníkov a za veľmi krátky čas vydali tri nové povolenia.

Žiadateľ sa bude snažiť o zvýšenie kapacít lokálneho partnera do takej miery, aby bol neskôr sám schopný replikovať projekt v regióne. Príkladom môže byť Balkan Civil Society Development Network z Macedónska, lokálny partner žiadateľa v I. a II. fáze Slovenského fondu pre verejnú politiku na Balkáne, ktorý získal celo regionálny projekt Balkan Civil Society Acquis – Strengthening the Advocacy and Monitoring Potential and Capacities of CSOs. V rámci neho zreplikoval mechanizmus regratovania metódou Slovenského fondu pre verejnú politiku na Balkáne a bol schopný podporiť ďalších 9 organizácií z Albánska, Čiernej Hory a Bosny a Hercegoviny. Proces budovania kapacít partnera bol teda úspešný a tento príklad žiadateľ ašpiruje zopakovať.

8.2. Zapojenie cieľových skupín a konečných príjemcov:

Žiadateľ v spolupráci s partnerom pôsobiace v severnom Kosove - NGO Aktiv intenzívne konzultovali tento projektový návrh, ako i jeho širší kontext, čo bolo nevyhnutným predpokladom jeho správneho nastavenia pre podmienky regiónu, ktoré sú veľmi špecifické. Bez otvorenej komunikácie by nebolo možné vyhnúť sa nástrahám a rizikám, ktoré v sebe nesie špecifickosť projektového prostredia.

Lokálny partner ako sprostredkovateľ kontaktu s cieľovou skupinou, teda členmi občianskej spoločnosti, cez svoje projekty pozná potreby cieľových skupín ako aj ich kapacity. Všetky aktivity boli navrhované so zámerom čo najväčšej miery decentralizácie, teda hlavné aktivity projektu budú realizovať samotní grantisti.

Podstata Slovenského fondu pre verejnú politiku na Balkáne totiž spočíva v prenesení manažovania jednotlivých malých grantov na mimovládne organizácie alebo angažovaných jednotlivcov, ktorí spolupracujú s vlastnými cieľovými skupinami a skupinou stakeholderov. Táto skutočnosť napomáha efektu multiplikácie.

V rámci predchádzajúcich projektov, ktoré boli realizované v roku 2012, 11 grantisti reportovali 170 stretnutí s viac než 170 osobami, 12 verejných podujatí a v médiách sa objavilo viac než 20 správ o podporených projektoch. Samotní grantisti teda slúžia ako výborný multiplikačný nástroj na šírenie povedomia o Slovensku ako o zdroji prenositeľnej tranzičnej skúsenosti ako aj aktívneho podporovateľa budovania občianskej spoločnosti v daných krajinách.

Kapacity partnera budú budované prostredníctvom kontinuálnej komunikácie a koordinácie projektových aktivít, prípravy a spoločného realizovania letnej školy verejnej politiky pre grantistov a členov občianskej spoločnosti, ktoré bude zamerané na aktivizáciu tretieho sektora pri riešení konkrétnych problémov a rôznych foriem účasti na riadení vecí verejných.

Letnej školy sa zúčastní aj lokálny partner a jeho zamestnanci/spolupracovníci, čím sa posilnia kapacity spolupracujúcej organizácie. Po jej ukončení budú jeho účastníci oboznámení s efektívnym fungovaním občianskej spoločnosti a jej úlohách v mladej demokracii a budú s nimi cizelované ich vlastné stratégie

aplikovania foriem občianskej participácie na základe projektového návrhu, ktorí zaslali do výberového konania.

Počas realizácie individuálnych projektov budú grantistom pridelení slovenskí mentori. Tí zabezpečia prenos slovenskej skúsenosti z budovania kapacít občianskej spoločnosti na Slovensku. Zaangažovaním odborníkov s dlhoročnými skúsenosťami dostanú príležitosť preniesť aplikovateľné postupy do regiónu severného Kosova. Po ukončení projektu budú zvýšené kapacity lokálneho partnera nepriamo aj tým, že bude monitorovať a priebežne pracovať s individuálnymi grantistami pri riešení nimi vybraného problému. Tým sa zabezpečí prenos vedomostí slovenského experta aj na lokálneho partnera, hoci s ním nebude priamo pracovať.

Závislosť na zahraničnej pomoci donorov bude možné odbúrať len postupne a veľmi citlivo. Prostriedkom na to sú príklady dobrej praxe, kedy zaangažovanie sa do riešenia lokálnych problémov vlastnými silami a mobilizácia komunity prinesie riešenie problému. Pozitívne príklady upovedomia na možnosť riešenia občianskou participáciou bez zapojenia zdrojov medzinárodného spoločenstva. Postupná zmena v Kosove je možná len inšpiráciou príkladmi lídrov spoločnosti, ktorí sú prirodzenými autoritami. Práve oni sú jednou z cieľových skupín predkladaného projektu.

Penetrácia internetu rastie v regióne rýchlym tempom a vytvára dobré predpoklady na aby sa úspešné príklady občianskej angažovanosti mohli šíriť nielen ústnym podaním v kruhu komunity, ale aj prostredníctvom webových stránok, či už organizácií zodpovedných za implementáciu malých grantov, lokálneho partnera alebo prostredníctvom sociálnych sietí.

8. 3. Primeraná technológia

N/A

9. INFORMÁCIE O ŽIADATEĽOVI A PARTNEROCH PROJEKTU (MAX. 5 STRÁN)

9. 1. Profil žiadateľa

9. 2. Kapacita žiadateľa manažovať a implementovať projekt

9. 3. Profil partnera v prijímajúcej krajine